

บทที่ ๖

การพยายามกระทำความผิดที่เป็นไปไม่ได้

ในบางครั้งแม้ผู้กระทำต้องการที่จะกระทำการโดยมุ่งต่อผลซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแต่ก็ไม่สามารถที่จะบรรลุถึงผลนั้นได้ ประมาณกฎหมายอาญาจึงได้บัญญัติการกระทำดังกล่าวไว้ในมาตรา 81 ดังนี้

“ผู้ใดกระทำการโดยมุ่งต่อผลซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแต่การกระทำนั้นไม่สามารถจะบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ เพราะเหตุปัจจัยซึ่งใช้ในการกระทำหรือเหตุแห่งวัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อให้ถือว่าผู้นั้นพยายามกระทำความผิด แต่ให้ลงโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

ถ้าการกระทำดังกล่าวในรัศมีการได้กระทำไปโดยความเชื่อง茫า ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้ จากบทบัญญัติตั้งกล่าวและบทบัญญัติซึ่งได้ศึกษามาแล้วในบทที่ 5 สามารถแบ่งการพยายามกระทำความผิดที่เป็นไปไม่ได้นี้ ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การพยายามกระทำความผิดที่เป็นไปไม่ได้โดยบังเอิญ (มาตรา 80)
2. การพยายามกระทำความผิดที่เป็นไปไม่ได้อย่างแน่แท้ (มาตรา 81)

1. การพยายามกระทำความผิดที่เป็นไปไม่ได้โดยบังเอิญ (มาตรา 80) อาจเกิดขึ้น เพราะ

1.1 ปัจจัยที่ใช้ในการกระทำ.

1.2 วัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อ

1.1 ปัจจัยที่ใช้ในการกระทำ เช่น กระสุนเป็นด้าน ลูกกระเบิดด้าน เป็นดัน ยกตัวอย่างจำเลยใช้ปืนที่มีกระสุนบรรจุอุญี่ ลึง 7 นัดยิงโจทก์ร่วมกระสุนนัดแรกด้านไม่ระเบิดออกซึ่งอาจเป็นเพราะกระสุนเสื่อมคุณภาพหรือเพราะเหตุบังเอิญอย่างใดไม่ปรากฏ มิฉะนั้นแล้วกระสุนต้องระเบิดออกและอาจเกิดอันตรายแก่โจทก์ร่วมได้หากเป็นการแน่แท้มิว่าจะไม่สามารถกระทำให้ผู้ถูกยิงได้รับอันตรายจากการยิงของจำเลยเช่นนั้น กรณีจึงต้องปรับด้วยมาตรา 80 ไม่ใช่มาตรา 81 และถ้าหากไม่มีผู้เข้าชี้ขาดของจำเลยไว้ทันท่วงที จำเลยอาจยิงโจทก์ร่วมด้วยกระสุนที่ยังเหลืออยู่นั้นต่อไปอีก ก็ได้ จึงยิ่งเห็นชัดว่าไม่ใช่กรณีที่ปัจจัยซึ่งใช้ในการกระทำผิดไม่สามารถจะกระทำให้บรรลุผลได้อย่างแน่แท้ ตามความในมาตรา 81 จึงต้องปรับบทด้วยมาตรา 80 (คำพิพากษาฎีกาที่ 980/2502)

1.2 วัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อ เช่น ก.จะยิง ข.และยิงไปยังที่ ข. เคยนอนอยู่ แต่บังเอิญในคืนนั้น ข.ไปนอนที่ห้องอื่น จึงยิงถูกแต่หมอนข้างที่ก่อนในกรณีเช่นนี้เป็นเหตุบังเอิญที่คืนนั้น ข. ไปนอนที่ห้องอื่น

สรุป การพยาบาลกระทำการความผิดที่เป็นไปไม่ได้โดยบังเอิญเป็นการพยาบาลกระทำการความผิดที่กระทำไปไม่ตกลอต หรือการพยาบาลกระทำการความผิดที่กระทำไปตกลอตแล้ว แต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 80

2. การพยาบาลกระทำการความผิดที่เป็นไปไม่ได้อย่างแน่แท้ (มาตรา 81) อาจเกิดได้เพรา

2.1 ปัจจัยที่ใช้ในการกระทำ

2.2 วัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อ

2.1 ปัจจัยที่ใช้ในการกระทำ เช่นเป็นไม้ได้บรรจุภัณฑ์ ปืนเด็กเล่น เป็นต้น

ตัวอย่าง

ผู้เสียหายอยู่ตระหง่าน ได้รับบาดแผล 4 แห่ง แห่งหนึ่งบวมมากและเนื้อไหมันอกนั้นบวมแดง แสดงว่า ลูกกระเบิดมีกำลังอ่อนไม่อาจทำให้ตายได้ จำเลยมีเจตนาฆ่าแต่ไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแน่แท้เพราปัจจัยที่ใช้เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 และ 81 (คำพิพากษาฎีกที่ 908/2520)

จำเลยถูกกล่าวหาเรื่องผู้เสียหายสั่งฟันปืนลูกซองสั้น 1 นัด ในระยะ 1 วา เป็นผลลัพธ์ของ รักษาในโรงพยาบาล 2 วัน ก็กลับบ้านได้ แสดงว่าเป็นไม่อาจทำให้ตายได้ (คำพิพากษาฎีกที่ 1480/2520)

2.2 วัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อ เช่น ก. การมุ่งและนำหมอนมาวางหลอกไว้ ให้ทุกคนคิดว่า ก. นอนอยู่ที่นั้น แต่ความจริง ก. ไม่เคยนอนอยู่ที่ตรงนั้นเลย ข. ต้องการฆ่า ก. จึงนำปืนมายิงที่หมอนซึ่ง ก. วางหลอกไว้ เช่นนี้ ก.ย้อมไม่ตาย เพราวัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อไม่ใช่ ก. แต่เป็นหมอน เพรา ก. ไม่เคยนอนที่นั้นเลย

ข้อระวัง

ความผิดที่เป็นไปไม่ได้อย่างแน่แท้จะต้องมีข้อเท็จจริงครบสมบูรณ์ หากแต่ด้วยเหตุปัจจัยที่ใช้ในการกระทำการความผิดหรือวัตถุที่มุ่งหมายกระทำการต่อหนึ่นไม่สามารถเป็นไปได้อย่างแน่แท้

ส่วนการขาดองค์ประกอบนั้น เป็นการขาดองค์ประกอบแห่งความผิดที่มุ่งหมายกระทำการต่อ เช่น จะเข้าไปลักทรัพย์ แต่ปรากฏว่าบ้านนั้นเป็นบ้านร้าง ไม่มีใครอยู่เลยเป็นต้น ย่อมไม่เป็นความผิดไม่ถูกลงโทษ

แต่การพยาบาลกระทำการความผิดที่เป็นไปไม่ได้โดยแนวแท้ตามความในมาตรา 81 นั้นจะต้องถูกลงโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น แต่ในมาตรา 81 วรรค 2

ให้อำนาจศาลที่จะใช้คุณพินิจที่จะไม่ลงโทษการกระทำความผิดที่เป็นไปไม่ได้อย่างแน่แท้ ในกรณีที่ผู้กระทำได้กระทำโดยความเชื่ออย่างมagy เช่น เขื่อว่าถ้าทำตุกตาตัวคนแล้วนั่งเสกค่าอาค谩ให้ผู้ที่ถูกสมมุติว่าเป็นตุกตานั้นถึงแก่ความตายหรือได้รับอันตรายอย่างอื่น

แนวคำพิพากษาฎีกា การพยาบาลกระทำความผิดที่เป็นไปไม่ได้อย่างแน่แท้

กรณีที่จะปรับด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 81 นั้นเกี่ยวกับปัจจัยซึ่งใช้ในการกระทำความผิดไม่สามารถจะกระทำให้บรรลุผลได้อย่างแน่แท้ เช่น ใช้ปืนที่ไม่มีกระสุนบรรจุอยู่โดยยิงคนโดยเข้าใจผิดคิดว่ามีกระสุนบรรจุอยู่พร้อมแล้ว ซึ่งถึงอย่างไรก็ยอมจะทำให้ผู้ถูกยิงได้รับอันตรายจากการยิงไม่ได้เลย ดังนี้ จึงจะถือได้ว่าเป็นกรณีที่ไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ แต่ในคดีนี้ จำเลยใช้ปืนที่มีกระสุนบรรจุอยู่ถึง 7 นัดยิงโจกกรวม กระสุนนัดแรกด้านซ้ายอาจเป็นเพราะเสื่อมคุณภาพหรือเพราะเหตุบังเอิญอย่างใดไม่ปรากฏ มีฉะนั้นแล้วกระสุนต้องระเบิดออกและอาจเกิดอันตรายแก่โจกกรวมได้ หากเป็นการแน่แท้ไม่ว่าจะไม่สามารถกระทำให้ผู้ถูกยิงได้รับอันตรายจากการยิงของจำเลยกรณีนี้ต้องปรับด้วยมาตรา 80 ไม่ใช่มาตรา 81 และหากไม่มีคนเข้าชักขวางหันท่งที่จำเลยอาจยิงโจกกรวมด้วยกระสุนที่ยังเหลือต่อไปอีกได้ (คำพิพากษาฎีกាដที่ 980/2502)

จำเลยใช้ปืนยิงผู้เสียหายในระยะใกล้เพียงวารเดียว บาดแผลเป็นวงกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร บริเวณรอบ ๆ แผลเป็นรอยบวม บาดแผลไม่ลึกเนื่องจากติดกับกระดูกหน้าแข้ง และที่หน้าแข้งที่ตรงกับแผลได้บุบเข้าไปเพียงเล็กน้อย บาดแผลนี้รักษาอยู่ 4 วันก็กลับบ้านได้ เรื่องนี้จับเป็นของกลางไม่ได้และในขั้นพิจารณาไม่ปรากฏว่าเป็นปืนอะไร เมื่อบาดแผลของผู้เสียหายมีเพียงเล็กน้อยยอมแสดงว่าอาวุธปืนที่จำเลยใช้ยิงไม่อาจทำให้ผู้ถูกยิงถึงตายได้แม้จะถูกอวัยวะอื่น ถ้าหากเป็นปืนที่สามารถทำให้ผู้ถูกยิงถึงตายได้แล้ว อย่างน้อยกระดูกหน้าแข้งของผู้เสียหายจะต้องแตกหรือหัก กรณีต้องปรับด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 81 โดยถือว่าจำเลยมุ่งต่อผลซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แต่ไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแน่แท้เพราะเหตุบังจัยซึ่งใช้ในการกระทำผิด จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288, 81 (คำพิพากษาฎีกាដที่ 107/2510)

จำเลยใช้ปืนยิงผู้เสียหาย แต่กระสุนปืนไม่ลับ การที่กระสุนปืนไม่ระเบิดออกไปนั้น จะเป็นเพราะคุณภาพของกระสุนปืนนั้นไม่ดีหรือเพราะเหตุได้ก็ตาม การกระทำของจำเลยเป็นการพยาบาลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 แล้ว (คำพิพากษาฎีกាដที่ 701/2513)

กระสุนปืนเคยใช้ยิงมาก่อน 3 ครั้งแล้ว กระสุนด้าน จำเลยนำมาใช้ยิงผู้เสียหายอีก โดยเข้าใจว่าซึ่งใช้ได้อよู่ แต่กระสุนก็ด้านอีก ถือว่าการที่กระสุนไม่ระเบิดออกนี้เป็นแต่เพียงการที่เป็นไปไม่ได้โดยบังเอิญหาเป็นการแนแท้ว่าจะไม่สามารถทำให้ผู้ถูกยิงได้รับอันตรายจากการยิงของจำเลยไม่ ต้องปรับด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 (คำพิพากษาฎีกที่ 783/2513)

จำเลยใช้ปืนยิงผ่านไปตรงที่ที่ผู้เสียหายเดินอนในห้องเรือน แต่กระสุนปืนไม่ถูก เพราะผู้เสียหายรู้ตัวเสียก่อนจึงย้ายไปนอนเสียที่ระเบียง การที่ผู้เสียหายรู้ตัวและหลบไป ไม่อยู่ในที่ที่จำเลยเข้าใจ ถือได้ว่าเป็นเรื่องบังเอิญ และผู้เสียหายก็ยังคงอยู่บนเรือนนั้นเอง ดังนี้ การกระทำของจำเลยหาใช่เป็นเรื่องที่ไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแนแท้ตามมาตรา 81 แห่งประมวลกฎหมายอาญาไม่ แต่ต้องปรับด้วยมาตรา 80 (คำพิพากษาฎีกที่ 1446/2513)

จำเลยขว้างระเบิดขวดขนาดเท่ากลองไม้เข้าด้วยไปยังกลุ่มคนที่กำลังชกต่อยวิวาทกับพวกของจำเลยโดยเจตนาช้า เป็นเหตุให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้รับบาดเจ็บเพราถูกสะเก็ดระเบิด เมื่อปรากฏว่าระเบิดขวดที่จำเลยขว้างไปนั้นไม่อาจทำให้ผู้ที่ถูกสะเก็ดระเบิดถึงแก่ความตายได้ เพราะวัตถุระเบิดนั้นมีกำลังอ่อน ดังนี้ต้องถือว่าการกระทำของจำเลยไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแนแท้ เพราะเหตุปัจจัยซึ่งใช้ในการกระทำการผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 81 (คำพิพากษาฎีกที่ 1720/2513)

จำเลยใช้อาวุธปืนพกสั้นยิงผู้เสียหาย 1 นัด ในระยะ 3 วาถูกที่บริเวณตะโพกขวาเป็นแผลตื้นแค่ผิวนัง 2 แผล ปืนที่ใช้ยังจะเป็นปืนที่ทำขึ้นเองหรือทำมาจากที่ได้มีปรากฏ ลักษณะของบาดแผลปรากฏว่ากระสุนเข้าตรง ๆ มีใช้เนียวหรือเฉلن แต่กระสุนไม่ทะลุเข้าไปถึงเนื้อมีแต่ช้ำบวมที่ผิวนัง รักษาประมาณ 10 วันหาย แสดงว่าอาวุธที่ใช้ยังไม่อาจทำให้ผู้ถูกยิงถึงตายได้ แม้จะถูกอวัยวะอื่นที่สำคัญของร่างกาย ดังนี้ถือว่าจำเลยกระทำโดยมุ่งประสงค์ต่อผลซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แต่การกระทำนั้นไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแนแท้ เพราะปัจจัยซึ่งใช้ในการกระทำจึงเป็นการพยายามกระทำการผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 81 มีเช่นมาตรา 80 (คำพิพากษาฎีกที่ 1361/2514)

จำเลยใช้อาวุธปืนถูกซองสั้นซึ่งมีกระสุนปืนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 7 มิลลิเมตรยิงผู้เสียหายคนหนึ่งในระยะ 3 วา มีรอยกระสุนปืน 4 แห่ง แห่งละ 1 แผล คือที่แขนซ้าย กันกบข้างตะโพกซ้ายและที่ขาขวา มีกระสุนปืนในเนื้อยื่อยแห่งละ 1 นัด รักษาตัวในโรงพยาบาล 4 วันถ้าไม่มีโรคแทรกซ้อนจะหายใน 14 วัน และจำเลยได้ยิงผู้เสียหายอีกคนหนึ่งในระยะ 2 วา มีรอย

กระสุนหล่ายรอยที่บริเวณตะโพกซ้าย บริเวณรอบแผลบวมและช้ำ รักษาตัวในโรงพยาบาล 7 วัน ถ้าไม่มีโรคแทรกซ้อนจะหายใน 20 วัน และได้ความจากแพทย์ว่า ถ้าผู้เสียหายทั้งสองไม่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลทันทีและมีโลหิตออกมากเกินควร อาจถึงแก่ชีวิตได้ และดงว่าอวุธปืนที่จำเลยใช้มีประสิทธิภาพร้ายแรง อาจทำให้ผู้เสียหายถึงแก่ความตายได้แม้จะถูกอวัยวะในที่ซึ่งไม่สำคัญกรณีจึงต้องปรับด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ประกอบด้วยมาตรา 80 ไม่ใช่มาตรา 81 (คำพิพากษาฎีกานี้ 211-212/2515)

จำเลยใช้ปืนพกสูกโม่ชนิดทำเองยิงผู้เสียหาย แต่เป็นไม่ลับ ปรากฏว่าเป็นนี้ใช้ยิงทำอันตรายแก่ชีวิตได้ มีช่องบรรจุไว้เพียง 4 ช่อง แต่จำเลยบรรจุไว้เพียง 4 ช่องซึ่งที่ตรงกับเข็มแทงชานวนอาจเป็นช่องว่างเมื่อจำเลยสับนกลงไป กระสุนจึงไม่ลับ และเมื่อจำเลยยิงช้ำ ก็ไม่ได้หมุนลูกโม่ให้ช่องที่บรรจุกระสุนไว้ในช่องที่ตรงกับเข็มแทงชานวนเมื่อยิงครั้งแรกหรือหมุนลูกโม่ให้เข็มแทงชานวนตรงกับช่องที่บรรจุกระสุนเมื่อยิงช้ำ กระสุนเป็นจะต้องลับและผู้เสียหายก็อาจจะได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ การกระทำการของจำเลยจึงไม่เป็นการแหน่งแก้ว่าจะไม่สามารถทำให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ ต้องปรับด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 ไม่ใช่มาตรา 81 (คำพิพากษาฎีกานี้ 280/2515)

จำเลยใช้ปืนยิงพลตำรวจ ป.ปราภูตามรายงานการตรวจพิสูจน์เป็นของกลางประกอบกับคำเบิกความของผู้ตรวจพิสูจน์ว่า ได้อาเป็นของกลางไปทดลองยิง แต่ไม่สามารถใช้ยิงให้กระสุนลับได้ เนื่องจากเข็มแทงชานวนไม่แรงพอ ส่วนกระสุนเป็นของกลางอยู่ในสภาพที่ใช้ยิงได้ ดังนั้น การที่จำเลยใช้อาวุธปืนดังกล่าวยิงพลตำรวจ ป.จึงไม่บรรลุผลได้อย่างแน่แท้ เพราะเหตุปัจจัยเป็นปัจจัยในการกระทำการใดไม่อาจใช้ยิงได้ จำเลยมีความผิดฐานพยายามฆ่าเจ้าพนักงาน แต่ให้ลงโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 81 (คำพิพากษาฎีกานี้ 421/2516)

จำเลยใช้ปืนแก้ป้ายยิงผู้เสียหายขณะอยู่ห่างประมาณ 4-5 วา รวม 2 นัดกระสุนปืนถูกที่ใบหน้าผู้เสียหาย คือที่หน้าอก 2 รู โดยจมูกและเบ้าตาขวา ตาขวาบอด ถูกยิงแล้วโลหิตไหลเต็มใบหน้า การที่กระสุนเป็นไม่เจาะลึกเข้าไปภายในของใบหน้า เพราะวิถีกระสุนเนี้ยดเฉียงไปไม่ถูกด้านตรง ผู้เสียหายจึงไม่ได้รับอันตรายถึงชีวิตตามธรรมด้าอวุธปืนเป็นอวุธที่ร้ายแรงใช้ประหัตประหารกันให้ถึงแก่ความตายได้ง่ายและแน่นอน จะสันนิษฐานเอาว่าเป็นที่จำเลยใช้ยิงไม่มีประสิทธิภาพ เพราะผู้เสียหายถูกยิงในระยะใกล้แต่ไม่ถึงแก่ความตายนั้นหาได้ไม่ การที่ผู้เสียหายไม่ถึงแก่ความตายไม่ใช่เป็นเพระปืนไม่มีประสิทธิภาพ จะนำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 81 มาปรับไม่ได้ จำเลยจึงมีความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 (คำพิพากษาฎีกานี้ 1737/2515)

จำเลยยิงผู้เสียหายในระยะห่าง 2 วา มีบาดแผลบริเวณในหน้าและหัวไหล่อน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3 มิลลิเมตร แผลที่ใบหน้า 12 แผล มีเลือดซึมเล็กน้อย และที่หัวไหล้ม 7 แผล บาดแผลแต่ละแห่งมีกระสุนเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 มิลลิเมตรฝังได้ผิวนัง แพทย์ลงความเห็นว่าอาจจะหายภายใน 10-14 วัน ผู้เสียหายรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล 10 วันเศษ แสดงว่า เป็นบาดแผลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และไม่ได้ความว่าถ้าผู้เสียหายไม่มารับการรักษาที่โรงพยาบาล ทันท่วงทีอาจถึงชีวิตได้ ย่อมแสดงว่าอาชุบเป็นที่จำเลยใช้ยิงไม่อาจทำให้ผู้เสียหายถูกยิงถึงตายได้ แม้จะถูกอวัยวะสำคัญของร่างกาย ดังนี้ กรณีต้องปรับด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 81 (คำพิพากษาฎีกាដี 281/2517)

ผู้เสียหายอยู่ตระหง่านจุดระเบิด ได้รับบาดแผล 4 แห่ง แห่งหนึ่งบวมมากและเนื้อไหม้ นอกนั้น บวมแดง แสดงว่าถูกกระเบิดมีกำลังอ่อนไม่อาจทำให้ตายได้ จำเลยมีเจตนาจากแต่ไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ เพราะปัจจัยที่ใช้เป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 283, มาตรา 81 (คำพิพากษาฎีกាដี 908/2520)

จำเลยถูกเตียงกับผู้เสียหายเรื่องผู้เสียหายสงสัยว่าจำเลยเป็นซักรักภริยาผู้เสียหาย จำเลยยิงผู้เสียหายด้วยปืนลูกชองสั้น 1 นัดในระยะ 1 วา เป็นแผลเล็กน้อยรักษาในโรงพยาบาล 2 วันก็กลับบ้านได้ แสดงว่าเป็นไม่อาจทำให้ตายได้ เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288, 81 (คำพิพากษาฎีกាដี 1480/2520)